

Obehagliga frågor

För några år sedan, i samband med president Clintons sexskandaler, var det tal om ett massivt amerikanskt anfall på Irak, en samfällid bombaktion mot Irak. Syftet den gången skulle ha varit att eliminera Iraks massförstörelsevapen, de som Saddam Hussein inte hade gett de internationella kontrollorganen tillstånd att inspektera och avlägsna. Hur det riktigt blev med den bombkampanjen, hur massiv den blev, har jag faktiskt inget tydligt minne av. Däremot har vi ju både i Kosovo-kriget och just nu i Afghanistan fått se hur USA alltmer har börjat agera från luften, med en massiv förstörelse som regnar ner.

I samband med Clintons hot mot Irak försökte jag formulera några punkter som jag tror fortfarande äger relevans. De facto är punkterna i dag kanske ännu mer aktuella än de var för några år sedan.

Det första jag påpekade då var att USA ville bomba ett land vars invånare redan hade lidit svårt av de internationella sanktionerna. Om USA bombade mål där Saddam och hans generaler hade satt ut mänskliga vapensköldar - kvinnor och barn - och om något eller några av massförstörelsevapnen förstördes, exploderade, om giftiga gaser läckte ut i omgivningen, vilken förödelse skulle inte detta komma att leda till, skrev jag och undrade i förlängningen: hur kommer de andra arabnationerna och andra nationer över huvud taget att reagera på ett dylikt anfall? Kommer de inte att betrakta det som alltigenom orättfärdigt, brutalt och gement, ett sätt för den starke att slå ner den som redan ligger?

Den andra punkten i min text handlade om USA:s syn på omvärlden. Jag menade och menar fortfarande att USA:s syn på omvärlden är färgad av de amerikanska blåvitröda glasögonen. Det betyder, så vitt jag kan se, att den amerikanska utrikespolitiken *inte*, hur mäktigt USA än är, behöver vara något skolexempel på etisk överlägsenhet, dygd och rättvisa.

Denna punkt med de blåvitröda glasögonen innebär att USA ser på världen ur den position som den absoluta styrkan ger, en position som inneburit att man i till exempel fallet Kuba har hållit kvar ekonomiska sanktioner, detta för att bryta ner allt motstånd hos "fienden", den siste kommunisten på västra jordklotshalvan, Fidel Castro, en politik som har fört kubanerna till ett läge av extrem fattigdom och utslagenhet. Först nu, i samband med att USA fått nya och farligare fiender, tycks USA:s hårda hjärta äntligen mjukna något och man lättar – tillfälligt? - en aning på embargot, så mycket att medicin kan sändas till ett orkandrabbat Kuba.

Den tredje punkten i min text om en attack mot Bagdad och mot andra platser i Irak där farliga massförstöelsevapen kunde tänkas finnas var en föraning om att en sådan attack kunde tänkas väcka en våg av anti-amerikanska stämningar på många håll i världen. Risker för en upptrappning av våldsspiralen i form av terrordåd mot oskyldiga kommer att öka, skrev jag och fortsatte: ”de amerikanska generaler och den president som bestämmer om en eventuell attack mot Irak kan tyvärr inte garantera sina undersåtars eller andra oskyldiga människors liv och säkerhet. Ett spel på liv och död sätts igång där något slut inte kan anas.”

Därmed vill jag på intet sätt påstå att jag skulle ha varit speciellt framsynt i min kommentar. Detta var, tror jag, något som nästan alla då reflekterade över. Efter den 11 september kan vi kanske börja inse att också denna synpunkt faktiskt äger ett berättigande - vilket naturligtvis inte fråntar Usama bin Ladin och hans terroristnätverk det fulla moraliska ansvaret för handlingarna den 11 september.

Det känns djupt ironiskt, för att inte säga obehagligt att konstatera allt detta. För den som är en passionerad upptäcktsresande i de amerikanska mytologierna och den amerikanska populärkulturen känns obehaget på något sätt extra jobbigt. Ändå är det viktigt att artikulera också denna sida av denna mångdimensionella konflikt som nu river upp hela den världsordning vi alla trott skulle vara trygg, säker och något så när bestående.

Texten har tidigare publicerats i *Kyrkpressen*.

© Sven-Erik Klinkmann